

Repertoriumnummer 15/
Griffienummer 15/
Rolnummer 14/4305/A
Datum van uitspraak 15 januari 2015

Uitgifte

Afgeleverd aan	Afgeleverd aan
Referentie bestelling CD nummer RD nummer bedrag: EUR datum:	Referentie bestelling CD nummer RD nummer bedrag: EUR datum:

Niet aan te bieden aan de ontvanger

**rechtbank van eerste aanleg Antwerpen,
afdeling Antwerpen**

sectie burgerlijke rechtbank

vonnis

Kamer ABKg

Aangeboden op te ANTWERPEN
Niet te registreren De e.a. inspecteur

Inzake:

VAN GIEL

fotografe,

eisende partij,

- persoonlijk aanwezig en bijgestaan door meester D. Delarue, kantoorhoudende te 2600 Berchem (Antwerpen), Uitbreidingstraat 80,

TEGEN:

TUYMANS

beeldend kunstenaar,

Van Breestraat 16,

verwerende partij,

- persoonlijk aanwezig en bijgestaan door meester M. Devroey loco meester A. Berenboom, kantoorhoudende te 1000 Brussel, Florencestraat 13.

* * * * *

Gezien de stukken van het dossier van de rechtspleging zoals zij voorkomen op de inventaris ervan, ondermeer :

- de inleidende dagvaarding dd 5 augustus 2014,
- de beschikking conform artikel 747 § 1 Ger.W. dd. 12 augustus 2014,
- de conclusies en stukkenbundels van partijen.

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten op de zitting van 8 januari 2015.

Feiten:

Uit de procedurestukken, de voorgelegde stavingstukken en de pleidooien, blijken de volgende relevante feiten :

Eisende partij is een gerenommeerde professionele fotografe die in de verkiezingen van 2010 een foto heeft gemaakt van Jean-Marie Dedecker.

Verwerende partij is een gerenommeerde schilder die op basis van deze foto een schilderij heeft gemaakt genaamd 'A Belgian Politician'.

Eisende partij zegt dat het schilderij van verwerende partij een inbreuk is op haar auteursrecht.

Verwerende partij erkent het oorspronkelijk karakter van de foto en dat de foto als dusdanig door het auteursrecht beschermd wordt maar stelt dat het schilderij een parodie is en aldus wel toegelaten is .

Het schilderij van verwerende partij is een belangrijk werk van verwerende partij en werd gebruikt in de tentoonstelling NICE tussen 27 september 2013 en 5 januari 2014 te Dallas.

Het schilderij is inmiddels verkocht en behoort tot de privécollectie van de Amerikaanse miljonair Eric Lefkofsky.

Bij de behandeling van de zaak heeft verwerende partij een reproductie van het schilderij bij.

Vordering:

De vordering van eisende partij strekt ertoe vast te stellen dat verweerder door de reproductie van de foto van Jean-Marie Dedecker van eiseres in zijn schildrij 'A Belgian Politician' te kwader trouw inbreuk heeft gepleegd op de auteursrechten van eiseres. Verweerder te bevelen deze te kwader trouw gepleegde inbreuk te staken, onder verbeurte van een dwangsom van 500 000 € per overtreding van het verbod.

Beoordeling:

1. De vordering van eisende partij is gesteund op de wet van 30 juni 1994: Wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten. (BS 27.07.1994).

In het kader van voorliggend geschil bepaalt deze wet inzake de beschermde rechten, de uitzonderingen op de bescherming, de bevoegdheid en de vergoedingen :

Artikel 1. § 1. Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren.

Dat recht omvat onder meer het exclusieve recht om toestemming te geven tot het bewerken of het vertalen van het werk.

Dat recht omvat ook het exclusieve recht om toestemming te geven tot het verhuren of het uitlenen van het werk.

Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht om het werk volgens ongeacht welk procédé, met inbegrip van de beschikbaarstelling voor het publiek op zodanige wijze dat deze voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijd toegankelijk zijn, aan het publiek mede te delen.

Alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft het recht de distributie van het origineel van het werk of van kopieën ervan aan het publiek, door verkoop of anderszins, toe te staan.

De eerste verkoop of andere eigendomsoverdracht in de Europese Gemeenschap van het origineel of een kopie van een werk van letterkunde of kunst door de auteur of met diens toestemming leidt tot uitputting van het distributierecht van dat origineel of die kopie in de Europese Gemeenschap.

§ 2. De auteur van een werk van letterkunde of kunst heeft op dat werk een onvervreemdbaar moreel recht.

De globale afstand van de toekomstige uitoefening van dat recht is nietig.

Het omvat ook het recht om het werk bekend te maken.

Niet bekendgemaakte werken zijn niet vatbaar voor beslag.

De auteur heeft het recht om het vaderschap van het werk op te eisen of te weigeren.

Hij heeft recht op eerbied voor zijn werk en dat maakt het hem mogelijk zich te verzetten tegen elke wijziging ervan.

Niettegenstaande enige afstand, behoudt hij het recht om zich te verzetten tegen elke misvorming, verminking of andere wijziging van dit werk dan wel tegen enige andere aantasting van het werk, die zijn eer of zijn reputatie kunnen schaden.

Art.22 § 1. Wanneer het werk op geoorloofde wijze openbaar is gemaakt, kan de auteur zich niet verzetten tegen :

6° een karikatuur, een parodie of een pastiche, rekening houdend met de eerlijke gebruiken;

Art.86bis § 1. Onverminderd § 3 heeft de benadeelde recht op de vergoeding van elke schade die hij door een inbreuk op een auteursrecht of naburig recht lijdt.

§ 2. Wanneer de omvang van de schade op geen andere wijze kan bepaald worden, kan de rechter de schadevergoeding in redelijkheid en billijkheid vaststellen op een forfaitair bedrag.

De rechter kan bij wijze van schadevergoeding de afgifte bevelen aan de eiser van de inbreukmakende goederen, alsmede, in passende gevallen, van de materialen en werktuigen die voornamelijk bij de schepping of vervaardiging van die goederen zijn gebruikt, en die nog in het bezit van de verweerder zijn. Indien de waarde van die goederen, materialen en werktuigen de omvang van de werkelijke schade overschrijdt, bepaalt de rechter de door de eiser te betalen opleg.

In geval van kwade trouw kan de rechter bij wijze van schadevergoeding de afdracht bevelen van het geheel of een deel van de ten gevolge van de inbreuk genoten winst alsmede tot het afleggen van rekening en verantwoording dienaangaande. Bij het bepalen van de af te dragen winst worden enkel de kosten in mindering gebracht die rechtstreeks verbonden zijn aan de betrokken inbreukactiviteiten.

§ 3. In geval van kwade trouw kan de rechter de verbeurdverklaring uitspreken ten voordele van de eiser van de inbreukmakende goederen, alsmede, in passende gevallen van de materialen en werktuigen die voornamelijk bij de schepping of vervaardiging van die goederen zijn gebruikt, en die nog in het bezit van de verweerder zijn. Indien de goederen, materialen en werktuigen niet meer in het bezit van de verweerder zijn kan de rechter een vergoeding toekennen waarvan het bedrag gelijk is aan de voor de verkochte goederen, materialen en werktuigen ontvangen prijs. De aldus uitgesproken verbeurdverklaring slorpt de schadevergoeding op ten belope van de waarde van het verbeurdverklaarde.

Art.87 § 1. In aangelegenheden die tot de respectieve bevoegdheid van die rechtbanken behoren, stellen de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg en de voorzitter van de rechtbank van koophandel, het bestaan vast van elke inbreuk op het auteursrecht of op een naburig recht en bevelen ze de staking ervan

Ze kunnen eveneens een bevel tot staking uitvaardigen tegenover tussenpersonen wier diensten door derden worden gebruikt om inbreuk op het auteursrecht of op een naburig recht te plegen.

De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding.

Op de vordering wordt uitspraak gedaan, niettegenstaande enige vervolging die voor de strafrechter wordt ingesteld wegens dezelfde feiten.

Het vonnis is uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande voorziening en zonder borgstelling, tenzij de rechter heeft bevolen dat een borg moet worden gesteld.

De vordering wordt ingesteld op verzoek van elke betrokkene, van een gemachtigde vennootschap voor het beheer van de rechten of van een beroepsvereniging of interprofessionele vereniging met rechtspersoonlijkheid.

De voorzitter kan bevelen dat een einde moet worden gemaakt aan de betwiste handeling en dat het vonnis, op de wijze die hij geschikt acht, geheel of gedeeltelijk wordt bekendgemaakt op kosten van de verweerder.

§ 2. De vordering die samenhangt met de vordering bepaald in § 1, en die de staking tot voorwerp heeft van een handeling bedoeld in artikel 95 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument, of in artikel 18 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de misleidende en vergelijkende reclame, de onrechtmatige bedingen en de op afstand gesloten overeenkomsten inzake de vrije beroepen, wordt eveneens uitsluitend voor de voorzitter van de krachtens § 1 bevoegde rechtbank gebracht.

2.

Verwerende partij is van oordeel dat de vordering van eisende partij dient afgewezen en verwijst onder meer naar de 'appropriation Art' en zijn eigen kunstenaarsprofiel als contemporaine schilder.

Verwerende partij erkent wel dat de foto van eiseres een krachtig beeld is en dat deze foto de inspiratie is geweest om het schilderij te maken.

Verwerende partij wijst er op dat het schilderij evenwel een heel ander formaat en een heel andere kleurschakering heeft dan de foto.

Verwerende partij stelt verder dat de titels voor zijn werken altijd bepalend zijn en dat het om een conceptueel geheel gaat. De parodie waarop hij zich beroept ligt in de titel die hij aan het werk heeft gegeven. Hij geeft voorwerpen een nieuwe status, aldus verwerende partij.

Eisende partij benadrukt dat er in casu geen enkel bewijs voorligt dat het schilderij een parodie is op de foto en derhalve zou vallen onder de uitzondering zoals voorzien in artikel 22 van de Auteurswet.

De foto van eisende partij is geen banaal fotografisch beeld of een journalistieke snapshot.

Verwerende partij erkent dit eveneens door zelf over de foto te spreken als een krachtig beeld: *'Het oorspronkelijk beeld is zo sterk dat ik het niet zo zwaar moest bewerken als ik gewoonlijk doe met de foto's die ik als inspiratiebron gebruik. Ik zag die foto en wist meteen: Dedecker, dat zweet, zo veelzeggend in het licht van de verkiezingen, die hij toen zwaar verloor. Een heel sterk beeld.'* (stuk 3 eisende partij)

Verwerende partij heeft het op dat ogenblik nergens over een parodie die hij van het werk had gemaakt.

In het schilderij zijn meerdere markante elementen van de foto overgenomen, onder meer dezelfde opvallende uitsnede en hetzelfde zwetende hoofd.

Naar aanleiding van het opstarten van voorliggende procedure stelt verwerende partij dat hij in plaats van de focus op een specifieke gebeurtenis, de deliquescence van de Belgische politiek wil laten zien. Verwerende partij heeft het over de *'omlegging van bestaande foto's'*. Door zijn unieke artistieke stijl wil verwerende partij tonen dat hij met zijn kunstwerk afstand instelt ten opzichte van de persfoto, aldus verwerende partij.

3.

De auteurswet stelt inzake het auteursrecht duidelijk dat alleen de auteur van een werk van letterkunde of kunst het recht heeft om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren of te laten reproduceren en dat de auteur van een werk van letterkunde of kunst een onvervreemdbaar moreel recht heeft op dat werk.

De wet voorziet bepaalde gevallen waarin gebruikers geen toestemming moeten vragen aan de houders van het auteursrecht om beschermde werken te reproduceren of mee te delen aan het publiek.

Wanneer deze uitzonderingen van toepassing zijn, is het dus toegestaan om een werk te reproduceren of aan het publiek mee te delen zonder toestemming te vragen aan de houders van het auteursrecht.

De parodie is één van de uitzonderingen op het auteursrecht.

Voor de toepassing van deze uitzondering gelden zeer precieze voorwaarden.

De parodie moet onbetwistbaar voorhanden zijn, het moet gaan om een vervormde weergave van het oorspronkelijk werk en valt onder meer af te leiden uit de manier waarop het originele werk bijvoorbeeld als spotprent wordt gebruikt of waar de elementen die herkenbaar zijn voor het oorspronkelijke werk op treffende ludieke of humoristische wijze

worden uitvergroot dan wel totaal vertekend worden weergegeven en waaruit hoedanook duidelijk moet blijken dat het enige doel de spot, parodie of sarcasme is.

Verwerende partij is van oordeel dat zijn schilderij een origineel kunstwerk is dat duidelijk verschillen heeft met de geparodieerde foto van eisende partij. Zo wijst hij er op dat de achtergrond van zijn schilderij niet zwart is.

Verwerende partij stelt dat het werk het resultaat is van een intellectuele schepping, hij heeft een nieuwe betekenis aan de afbeelding gegeven en een distantiërend effect bereikt onder meer door zijn keuze van het kleurenpallet en zijn wijze van schilderen.

Verwerende partij houdt in besluiten voor dat hij door van het bronbeeld, -de foto-, een schilderij te maken hij een beeldend commentaar formuleert op het beeld als communicerend fenomeen zoals hij het in de krant heeft gevonden.

De parodie zou ook onder meer liggen in de titel die hij aan het doek heeft gegeven: 'A Belgian Politician' en de verdubbeling van de werkelijkheid.

Eisende partij merkt terecht op dat het schilderij van verwerende partij duidelijk elementen heeft overgenomen die de originaliteit van de foto uitmaken waaronder het onvolledige beeld, de positie, het camerastandpunt, de belichting, inscenering en kadering.

De onderkant van het gezicht is in het schilderij eveneens weggelaten, de uitdrukking van het gezicht, het zwetend hoofd en de pose zijn allemaal overgenomen in het schilderij.

Het schilderij van verwerende partij is niet meer noch minder dan de overname van de persfoto van eisende partij.

Uit geen enkel element van het werk blijkt dat de foto van eisende partij clownesk, dan wel geparodieerd noch op een sardonische wijze is overgenomen en als parodie van het originele werk onder de uitzondering voorzien in art.22 §6 van de Auteurswet zou vallen.

4.

De foto van eisende partij is wel degelijk een oorspronkelijk, origineel werk dat binnen de auteurswet bescherming geniet bij toepassing van art. 87 van de Auteurswet.

Verwerende partij spreekt zelf over de kracht van de foto van eisende partij.

Bij onderzoek van de foto en het schilderij kan niet ontkend worden dat de opstelling, de kadering en belichting volledig gelijklopend is tussen beide werken.

De achtergrond bij het schilderij is inderdaad niet zwart, doch dit verschil doet geen afbreuk aan de opvallende gelijkenissen die niet voor discussie vatbaar zijn.

De rechtbank is van oordeel dat verwerende partij er niet in slaagt aan te tonen dat zijn schilderij niet meer noch minder zou zijn dan een parodie van de foto van eisende partij.

5.

Uit wat hierboven is uiteengezet volgt dat de inbreuk van verwerende partij op de Auteurswet vaststaat.

Samen met eisende partij is de rechtbank van oordeel dat verwerende partij te kwader trouw is opgetreden temeer daar hij zelf in tempore non suspecto verklaarde dat de foto van eisende partij een sterk beeld is waar hij niet zo veel aan moest veranderen.

Het schilderij van verwerende partij kan vanuit geen enkele invalshoek als parodie weerhouden worden.

6.

Eisende partij vordert de staking van de inbreuk uit te spreken onder verbeurte van een dwangsom van 500 000 € per overtreding.

Krachtens artikel. 1385bis. Ger.W. kan de rechter op vordering van een der partijen de wederpartij veroordelen tot betaling van een geldsom, dwangsom genaamd, voor het geval dat aan de hoofdveroordeling niet wordt voldaan, onverminderd het recht op schadevergoeding indien daartoe gronden zijn.

Het doel van de dwangsom is de rechtstreekse uitvoering van de verbintenissen te waarborgen.

Een dwangsom zal dan worden opgelegd onder meer wanneer te vrezen valt dat de veroordeelde partij niet tot uitvoering zal overgaan, het is met andere woorden een bijkomende veroordeling die erop gericht is de veroordeelde tot nakoming van de hoofdveroordeling aan te sporen.

Bij de behandeling van de zaak ter zitting van 8 januari 2015 heeft verwerende partij een kopie bij van het schilderij.

Eisende partij merkt op dat de dwangsom voldoende hoog moet zijn gezien de internationale bekendheid van verwerende partij en de vraagprijs van zijn werken en om te vermijden dat verwerende partij alsnog nieuwe reproducties maakt van het werk van de foto.

De rechtbank stelt vast dat verwerende partij geen standpunt heeft ingenomen over de omvang van de gevorderde dwangsom.

7.

De vordering van eisende partij wordt gegrond verklaard zoals hierna bepaald.

OM DEZE REDENEN

Wij, B. Clijsters, rechter, dd. Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, zetelend zoals in kort geding, bijgestaan door A. Rasschaert, griffier, uitspraak doende op tegenspraak:

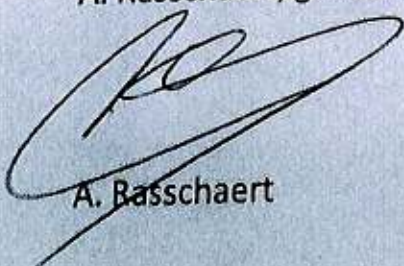
Stellen vast dat verweerder door de reproductie van de foto van Jean-Marie Dedecker van eiseres in zijn schilderij 'A Belgian Politician' te kwader trouw inbreuk heeft gepleegd op de auteursrechten van eiseres.

Bevelen verwerende partij deze te kwader trouw gepleegde inbreuk te staken onder verbeurte van een dwangsom van 500 000 € per overtreding van het verbod.

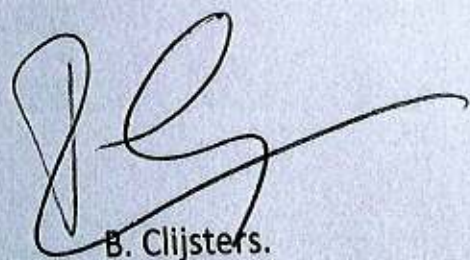
Veroordelen verweerder tot de kosten aan de zijde van eisende partij niet begroot en derhalve niet vereffend.

Dit vonnis werd uitgesproken op vijftien januari tweeduizend vijftien in openbare zitting van de Kamer ABKg, die samengesteld was uit:

B. Clijsters, rechter, dd. voorzitter,
A. Rasschaert, griffier.

A. Rasschaert

B. Clijsters.